

LIETUVOS RESPUBLIKOS ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ ENERGETIKOS ĮSTATYMO 2, 11, 13, 14, 16, 20, 21 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

2013 m. sausio 17 d. Nr. XII-169
Vilnius

(Žin., 2011, Nr. [62-2936](#); 2012, Nr. [76-3939](#))

1 straipsnis. 2 straipsnio papildymas ir pakeitimas

1. Papildyti 2 straipsnį nauja 33 dalimi:

„33. **Maksimali leidžiama prijungti generuojančių šaltinių galia** – perdavimo sistemos operatoriaus ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriaus didžiausias techninis sistemos (tinklo), prie kurios (kurio) bus prijungta gamintojo elektrinė, pajėgumų dydis.“

2. Buvusias 2 straipsnio 33–36 dalis laikyti atitinkamai 34–37 dalimis.

3. Papildyti 2 straipsnį nauja 38 dalimi:

„38. **Perteklinė elektros energija** – elektros energijos vartotojų elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagaminta ir į elektros tinklus patiekta elektros energija, likusi nuo savo reikmės ir ūkio poreikiams suvartotos elektros energijos.“

4. Buvusias 2 straipsnio 37–47 dalis laikyti atitinkamai 39–49 dalimis.

2 straipsnis. 11 straipsnio 1 ir 2 punktų pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio nustatymo metodiką;“.

2. Pakeisti 11 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) tvirtina fiksuotų tarifų didžiausius galimus dydžius, nustato jų diferencijuojamus dydžius, kontroliuoja, kaip jie taikomi;“.

3 straipsnis. 13 straipsnio 3 dalies pakeitimas ir straipsnio papildymas 5 dalimi

1. Pakeisti 13 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Šio įstatymo uždaviniai elektros energetikos sektoriuje iki 2020 metų:

1) vėjo elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 500 MW. Pasiekus 500 MW vėjo elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės vėjo elektrinių, perdavimo ir skirstomųjų tinklų, pažangiųjų tinklų ir elektros energijos akumuliacinio infrastruktūros plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;

2) saulės šviesos energijos elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 10 MW, neįskaitant mažųjų elektrinių, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 30 kW, kurioms leidimai plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus išduoti pagal prašymus, pateiktus iki 2012 m. gruodžio 31 d. Pasiekus 10 MW saulės šviesos energijos elektrinių įrengtąją galią, Vyriausybė parengia ir patvirtina tolesnės saulės šviesos energijos elektrinių plėtros tvarkos aprašą, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos įsipareigojimus dėl aplinkos taršos mažinimo, energijos tiekimo saugumo ir patikimumo užtikrinimo bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos reikalavimus;

3) hidroelektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 141 MW;

4) biokuro elektrinių, prijungtų prie elektros tinklų, įrengtąją suminę galią padidinti iki 355 MW.“

2. Papildyti 13 straipsnį 5 dalimi:

„5. Elektrinių įrengtoji suminė galia apskaičiuojama kaip elektrinėms, kurioms šio

įstatymo 20 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis taikomas atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas, priskirtos įrengtosios suminės galios, nurodytos iki šio įstatymo įsigaliojimo ir vėliau teisės aktų nustatyta tvarka išduotuose galiojančiuose leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus ir leidimuose gaminti elektros energiją bei prijungimo sąlygose, išduotose elektrinėms, kurioms šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, suma. Kai elektrinėms priskirta įrengtoji suminė galia pasiekia šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įrengtųjų galių dydžius, skatinimo kvotų paskirstymas šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose numatytais būdais ir paraiškų prijungti prie elektros tinklų šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nurodytas elektrines priėmimas sustabdomas tol, kol šio straipsnio 3 dalyje nurodyti įrengtųjų galių dydžiai bus padidinti arba atsiras laisvų skatinimo kvotų nepastačius elektrinių per leidimuose plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus nurodytą laikotarpį. Energetikos ministerija viešai skelbia ir nuolat atnaujina informaciją apie priskirtas įrengtąsias sumines galias ir esamas laisvas skatinimo kvotas.“

4 straipsnis. 14 straipsnio 10 dalies pakeitimas ir 16 dalies pripažinimas netekusia galios

1. Pakeisti 14 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Gamintojas, planuojantis plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus ir gavęs išankstines prijungimo sąlygas, parengia ir teikia elektros tinklų operatoriui prašymą pasirašyti ketinimų protokolą.“

2. Pripažinti 14 straipsnio 16 dalį netekusia galios.

5 straipsnis. 16 straipsnio 1, 4, 5 ir 7 dalių pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Esami elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumai gali būti plėtojami ar nauji elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumai naujoje vietoje įrengiami tik gavus leidimą plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus, išskyrus šio straipsnio 4 dalyje numatytus atvejus.“

2. Pakeisti 16 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, jeigu gamintojas numato plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 10 kW, ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams. Gamintojas, numatantis plėtoti ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos pajėgumus ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka apie tai privalo informuoti tinklų operatorių.“

3. Pakeisti 16 straipsnio 5 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) patvirtinimą apie aukcione laimėtą fiksuotą tarifą skatinamai kvotai, išskyrus atvejus, kai elektrinėms fiksuotas tarifas netaikomas.“

4. Pakeisti 16 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Atsisakymas išduoti leidimus plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus gali būti pateikiamas tik tuo atveju, kai gamintojas nepateikia bent vieno iš šio straipsnio 5 dalyje nurodytų dokumentų arba pateikti duomenys yra neteisingi.“

6 straipsnis. 20 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 20 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„20 straipsnis. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti skatinimas

1. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių ir šios elektros energijos balansavimas yra viešuosius interesus atitinkanti paslauga. Šiame įstatyme ir Vyriausybės nustatyta tvarka taikomų fiksuotų tarifų mokėjimo ir elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių prekybos bendruosius principus, tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė, tvirtindama Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašą ir Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašą.

2. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančių energijos išteklių skatinama Vyriausybės nustatyta viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarka sumokant šiam gamintojui nustatyto fiksuoto tarifo ir šio gamintojo Vyriausybės nustatyta tvarka parduotos elektros energijos kainos skirtumą, kainos, kuri turi būti ne mažesnė kaip praėjusio mėnesio vidutinė rinkos kaina, apskaičiuojama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatyta tvarka.

3. Fiksuoti tarifai nustatomi ir skatinimo kvotos didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms, atitinkančioms šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nurodytus uždavinius, paskirstomos aukciono būdu. Skatinimo kvotas ir aukcionų regionus, taip pat skatinimo kvotų paskirstymo tvarką ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėms nustato ir tvirtina Vyriausybė. Aukcionai organizuojami elektrinių prijungimo prie elektros tinklų regionuose atskirai kiekvienai gamintojų grupei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais terminais, bet ne vėliau kaip per 180 kalendorinių dienų nuo gamintojo prašymo organizuoti aukcioną konkrečiai gamintojų grupei jo nurodytame regione pateikimo dienos. Aukcionuose turi teisę dalyvauti visi gamintojai, pasirašę šio įstatymo 14 straipsnio 11 dalyje nurodytą ketinimų protokolą ir pateikę 14 straipsnio 13 dalyje nurodytą gamintojo prievolių įvykdymo užtikrinimą. Fiksuoto tarifo didžiausią galimą dydį kas ketvirtį nustato Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija. Aukciono laimėtoju pripažįstamas dalyvis, nurodęs mažiausią pageidaujamą fiksuotą tarifą įvertinus tai, kad vienoje aukciono zonoje didžiausia elektrinių parko įrengtoji galia negali sudaryti daugiau kaip 40 procentų maksimalios leidžiamos prijungti generuojančių šaltinių galios regione. Jeigu dviejų ar daugiau aukciono dalyvių pateikti pasiūlymai dėl pageidaujamo fiksuoto tarifo dydžio sutampa, laimėtoju pripažįstamas dalyvis, pasiūlęs statyti didesnės galios elektrinių parką. Jeigu sutampa pasiūlymai ir dėl elektrinių parko galios, skatinimo kvota atitinkamame prijungimo taške tokiems aukciono dalyviams paskirstoma proporcingai jų pateiktos galios pasiūlymams.

4. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija tvirtina fiksuotų tarifų didžiausio galimo dydžio nustatymo metodiką ir nustato šių tarifų dydžius kiekvienai gamintojų grupei. Tuo tikslu, be kitų Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytų rodiklių, privalomai turi būti įvertinama:

1) vidutinės santykinės investicijos į elektrinių įrengimą ir jų prijungimą prie elektros tinklų per paskutinius 12 mėnesių;

2) vidutiniai santykiniai metiniai elektrinėse pagamintos ir į elektros tinklus patiektos elektros energijos kiekiai, tenkantys vienam elektrinės įrengtosios galios vienetui;

3) fizinis elektrinių tarnavimo laikotarpis;

4) elektrinių atidavimo eksploatuoti laikotarpis ir investicijų pasiskirstymas per šį laikotarpį;

5) prognozuojamos elektrinių eksploatavimo kintamos sąnaudos, jų kitimas per fizinį elektrinių tarnavimo laikotarpį;

6) fiksuotų tarifų taikymo laikotarpis, nustatytas šiame įstatyme;

7) metinės vidutinės kapitalo sąnaudos, tenkančios vienam elektrinės įrengtosios galios vienetui, apskaičiuojamos remiantis reikalingomis investicijomis vienam elektrinės įrengtosios galios vienetui;

8) diskonto norma;

9) projekto nuosavo ir skolinto finansavimo santykis;

- 10) gamintojo nuosavo finansavimo grąža;
- 11) bankų reikalaujamos palūkanos už paskolas;
- 12) prognozuojamos kitos gamintojo per fizinį elektrinių tarnavimo laikotarpį su elektrinės veikla tiesiogiai susijusios pajamos;
- 13) kietąjį biokurą ir biodujas naudojančioms elektrinėms – įrengtų elektrinės ir šilumos galių santykis;
- 14) sąnaudos elektros energijos gamybai balansuoti, jeigu tokios sąnaudos yra numatomos.

5. Fiksuoti tarifai nustatomi pagal skirtingas elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių technologijas, elektrinių įrengtąsias galias, vadovaujantis skaidriais ir nediskriminaciniais principais.

6. Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija ne dažniau kaip kas ketvirtį įvertina elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą, atsižvelgdama į faktinį per praėjusius kalendorinius metus pagamintą elektros energijos kiekį, veikiančių elektrinių įrengtųjų galių sumą ir statomų elektrinių numatytą įrengti galių sumą. Atsižvelgiant į elektros energijos gamybos iš skirtingų atsinaujinančių energijos išteklių plėtrą ir šios plėtros atitiktį Nacionaliniame atsinaujinančių išteklių energijos naudojimo plėtros veiksmų plane nustatytiems tikslams ir uždaviniams, peržiūrimi fiksuoto tarifo didžiausi galimi dydžiai. Peržiūrėti fiksuotų tarifų didžiausi galimi dydžiai taikomi tik gamintojams, kurių elektrinėms leidimas gaminti elektros energiją išduotas po šių tarifų įsigaliojimo dienos.

7. Šiame straipsnyje numatytos nekintančios skatinimo priemonės taikomos 12 metų laikotarpiu nuo leidimo gaminti elektros energiją išdavimo dienos. Jeigu gamintojui leidimas plėtoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių pajėgumus teisės aktų nustatyta tvarka išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos konkurso būdu ar teisės aktų nustatyta tvarka leidimo išdavimo metu tos rūšies elektrinėms leidimai buvo išduodami ne konkurso būdu, ar leidimas gaminti elektros energiją išduotas iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, tokiam gamintojui šio straipsnio 3 dalies nuostatos netaikomos ir 12 metų laikotarpiu taikomas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytas fiksuoto tarifo didžiausias galimas dydis šio įstatymo įsigaliojimo metais.

8. Fiksuotas tarifas taikomas iš atsinaujinančių energijos išteklių pagamintai elektros energijai, kuriai teisės aktų nustatyta tvarka suteikta kilmės garantija.

9. Elektrinės, naudojančios atsinaujinančius energijos išteklius, kurioms netaikomos šiame straipsnyje numatytos skatinimo priemonės, gali būti statomos vadovaujantis bendraisiais teisės aktų reikalavimais. Šio įstatymo 13 straipsnio 3 dalyje nustatyti įrengtosios galios dydžiai ir (ar) Vyriausybės nustatoma didžiausia elektros energijos gamybos skatinimo kvota neriboja tokių elektrinių statybos ir (ar) eksploatavimo. Elektros energija, pagaminta elektrinėse, kurioms netaikoma skatinimo priemonė, prekiaujama Prekybos elektros energija taisyklėse nustatyta tvarka ir būdais.

10. Vyriausybės nustatyta tvarka ir sąlygomis ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektrinėse pagaminta perteklinė elektros energija privalomai superkama už nustatytą fiksuotą tarifą. Pertekline elektros energija pripažįstama ne daugiau kaip 50 procentų vartotojo elektros tinkle įrengtose elektrinėse, kuriose elektros energijai gaminti naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai, pagamintos elektros energijos per kalendorinius metus. Perteklinė elektros energija superkama Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos nustatytais fiksuotais tarifais, kurie galiojo perteklinės elektros energijos patiekimo į elektros tinklus dieną. Perteklinė elektros energija superkama ne ilgiau kaip 12 metų nuo to momento, kai perteklinės elektros energijos gamintojas pasirašė prijungimo prie tinklų sutartį su tinklų operatoriumi.

11. Pasinaudojimo atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo elektros energijai gaminti paramos priemonėmis ir šaltiniais tvarką ir sąlygas nustato Vyriausybė.

12. Elektros tinklų operatorius, siekdamas įvertinti visą šalyje pagamintą ir suvartotą atsinaujinančių išteklių energiją, tvarko visos gamintojų pagamintos elektros energijos

apskaitą, taip pat elektros energijos, pagamintos ir gamintojo suvartotos savo reikmėms ir ūkio poreikiams, apskaitą.

13. Šio straipsnio nuostatos netaikomos gamintojams, kurie įrenginiams įsigyti po šio įstatymo įsigaliojimo dienos pasinaudojo šio įstatymo 41 straipsnio 4 dalyje nurodytais paramos šaltiniais.“

7 straipsnis. 21 straipsnio 3 dalies pakeitimas

Pakeisti 21 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gamintojas apmoka faktines elektrinių prijungimo prie elektros tinklų išlaidas, nurodytas šio įstatymo 21 straipsnio 4 dalyje:

1) 40 procentų elektrinių, kurių įrengtoji galia viršija 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų;

2) 20 procentų elektrinių, kurių įrengtoji galia yra ne didesnė kaip 350 kW, prijungimo prie elektros tinklų išlaidų.“

8 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2013 m. kovo 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTĖ

DALIA GRYBAUSKAITĖ
